MEDEDELINGEN

HEEMKRING OKEGEM

32ste Jaargang, 2007, nr. 3
VERSCHIJNT DRIEMAANDELIJKS
Afgiftekantoor Ninove 1
3e trimester 2007

BESTUURSLEDEN

Voorzitter: Herman Van Isterdael, Idevoordelaan 27, Okegem (054/32.23.02)
Secretaris: Patrick Praet, Kievitlaan 25, Ninove (054/32.71.58)
Penningmeester: Suzanne Van der Speeten, Hazeleerstraat 19, Okegem
(053/66.76.89)
Bestuursleden:
Jozef Van der Speeten, Guldenboom 12, Okegem (054/33.55.75)
Godelieve De Deyn, Kouterbaan 34, Okegem (054/33.48.70)
André Segers, Bievegemstraat 18, Roosdaal (054/33.65.68)
Herman Brantegem, Hazeleerstraat 24, Okegem (053/68.04.51)

Uitgegeven met de steun van het stadsbestuur van Ninove (75 euro).

Verantwoordelijke uitgever: Herman Van Isterdael Idevoordelaan 27, 9400 Okegem-Ninove
Elke auteur is verantwoordelijk voor de inhoud van zijn artikel.

Een jaarabonnement op Mededelingen Heemkring Okegem kost amper 4 Euro. Erelid wordt men vanaf 6 Euro. Lid worden kan door de som te storten op rekeningnummer
850-8193434-36 van Heemkring Okegem.

Voorzijde: Maria Vandeperre (vermoedelijk ca. 1930) (foto: J. Verminnen, *Prinses van het Pajottenland*, p. 19)

Provincie Oost-Vlaanderen

DE MUZIEK VANAF 1945: EEN VERHAAL VAN GARAGESTUDIO'S EN BIETELMUZIEK

Patrick Praet

De naoorlogse periode kenmerkte zich door diepgaande maatschappelijke veranderingen. Vroegere culturele, wetenschappelijke en sociaal-economische ontwikkelingen kwamen ondanks (of misschien dankzij?) de oorlogsjaren in een stroomversnelling. Oudere mensen keken ernaar met verbazing maar namen uiteindelijk gretig deel aan de welvaartsboom van de *silver fifties* en *golden sixties*. In wezen hanteerden zij echter nog steeds het arbeidsethos van vroeger. Materiële welvaart was voor hen het gevolg van noeste arbeid. Anders was het met de naoorlogse generatie. Voor de jongeren was welvaart even vanzelfsprekend als vrije tijd en ontspanning. Een leven onder de beschermende vleugels van ouders, school of Kerk vonden zij verstikkend. Sommigen engageerden zich in de verschillende contestatiebewegingen, anderen vonden bij leeftijdgenoten gemeenschappelijke interesses ... waaronder de muziek. Aangezien de (groot)ouders de neus ophaalden voor de 'wilde muziek' zoals rock en pop en nog steeds de voorkeur gaven aan volksdeuntjes werden deze nieuwe muziekgenres voor de jeugd precies een manier om te rebelleren tegen hun ouders. Tot grote ergernis van de goegemeente imiteerde men ook de outfit en het kapsel van de nieuwe idolen. Niet toevallig omschreef men iemand met lang en slordig haar dan ook als 'nen bietel' (het haar van de Beatles).

De muziekbeleving kende tijdens de vorige eeuw in Vlaanderen een merkwaardige paradox. Vóór de oorlog bleef het muzikale spectrum - met uitzondering van de klassieke muziek - beperkt tot volksliedjes, instrumentale muziek en enkele meezingers. Niettemin was muziek sterk verankerd in het dagelijks leven: thuis, op straat, op café of in de vereniging werd er stevig gezongen. Na 1945 krijgt men net het omge-

keerde. Men hoorde steeds minder de mensen samen zingen. Maar tegelijk werd muziek gepopulariseerd. Het werd niet alleen een bron van amusement, maar ook een geliefkoosd object van commercialisering én een statement voor de nieuwe generatie.

De bevrijdingsjaren (1944-1945) worden muzikaal vaak geassocieerd met de instrumentale amusementsmuziek van de grote orkesten (bijvoorbeeld van Benny Goodman en Steve Miller). Alhoewel door de opkomst van nieuwe muziekgenres de swing snel over zijn hoogtepunt heen was, bleef deze instrumentale muziek in België bij een ouder publiek nog lange tijd zeer populair. Wél werden hierin andere elementen geïntegreerd: jazz (met cool jazz en bebop als afgeleiden), tango, rumba, samba,.... Het bood inspiratie aan de grote populaire orkesten die toen ontstonden (één van de weinige die deze tijd heeft overleefd is dat van James Last). In eigen land waren er de ensembles van onder andere Francis Bay, Eddie De Latte, Henri Seghers,... Maar in het circuit van danszalen, wijkkermissen, buurtbioscopen en volksbals waren er nog talloze plaatselijke (en onbekende) groepjes actief. Jongeren kregen op deze plaatsen van amusement de smaak van het dansen te pakken en ontdekten er de smaak van nieuwe ritmes. Meestal waren deze afkomstig uit de Verenigde Staten: rythm & blues, country & western, rock'n roll, zonder nog te spreken van de love-ballads van Frank Sinatra, Bill Crosby en andere 'Orbisons'. Dit laatste genre kreeg bij ons navolging in de charmeliedjes van Will Tura, Ray Franky, Jean Walter, La Esterella, Bob Benny, Will Ferdy,... Velen probeerden in de voetsporen van deze voorbeelden te treden, doch meestal tevergeefs.

De jaren 1950-1960 betekenden een totale ommekeer in de muziek. De doorbraak van de pop (popular music) was niet alleen revolutionair, maar zorgde ook voor een totale versplintering van de muziek in verschillende genres. Het meest tot de

verbeelding sprak ongetwijfeld de rock-'n-roll. Muziekhistorici verschillen van mening over het ontstaan van deze aanstekelijke muziek, maar voor elke Belg begint de rock-'n-roll met *Rock around the clock* van Bill Haley en zijn Comets (1954). Deze superhit bleef nog jaren razend populair en zorgde ook bij ons voor halsbrekende toeren op de dansvloeren. Daarnaast was er de onvermijdelijke Elvis Presley wiens populariteit reeds tijdens de jaren 1950 hysterische vormen aannam. Zijn faam was helemaal verzekerd na zijn bezoek aan België in 1956. Zo leerde het land ook het fenomeen van gillende fans kennen die in zwijm vallen bij het zien van de wiegende heupen van hun idool. Het sensuele karakter van de rock sloot perfect aan bij de seksuele revolutie van die tijd. Hét materiële symbool van de nieuwe muziek werd de jukebox in vele cafés en danszalen. Jukeboxen waren al langer bekend, maar werden in België zo populair dat ons land tussen 1953 en 1956 de grootste afnemer van deze Amerikaanse toestellen werd .

Tijdens de jaren 1960 was het hoogtepunt van de zuivere rock'n-roll eigenlijk al voorbij. Een nieuw genre was niet meer dan een modegril, een trend van korte duur, vaak niet meer dan het product van één auteur. Stijlen vloeiden in elkaar tot een eenheidsworst: popmuziek waar iedere auteur zijn/haar eigen accenten legde. Toch was deze pop in grote mate schatplichtig aan de rock. Het leidde tot de doorbraak van grote groepen en zangers die vandaag nog steeds als ijkpunten in de muziekgeschiedenis gelden: The Beatles, The Rolling Stones, The Pebbles, The Kinks, Pink Floyd, Mick Jagger,... De meesten van hen deden tijdens hun tournees ook België aan en zorgden net als bij het bezoek van Elvis voor het nodige enthousiasme bij de jeugd. Men maakte ook kennis met het festivalfenomeen. Zo was er in 1965 Jazz-Bilzen dat nog jaren de liefhebbers van jazz en blues zou bekoren.

De grote idolen kregen echter vooral hun bekendheid dank zij de commercialisering van hun muziek. De platenindus-

trie had zich tot goed een gemanagede sector ontwikkeld. De 78- en latere 45-toerenplaten werden voor ieders beurs betaalbaar, net als de benodigde platenspeler of pick-up. De radiostations speelden in op de nieuwe smaak en stelden op basis van de platenverkoop elke week een nieuwe hitparade op. Door de opkomst van de goedkope transistor was het voor de jongere niet langer nodig om te luisteren naar het schlagerfestival van de ouders beneden in de huiskamer. De kleine transistor kon men immers meenemen naar buiten bij de vrienden of naar de privacy van de eigen kamer. De cassetteradio liet toe om de geliefkoosde muziek op een kleine luistercassette op te nemen, een enorme vooruitgang tegenover de grote spoelen op de bandrecorder.

Naast de muziek met rock-, pop- of jazz-elementen ontwikkelden zich nog tal van andere genres. Zo was er het chanson met de grote Franse voorbeelden zoals Juliette Greco, Gilbert Bécaud of Charles Brassens. In België bereikte Jacques Brel een hoogstaand internationaal niveau. Voor sommige jongeren moest muziek meer zijn dan een financiële melkkoe, zij moest ook een boodschap uitdragen. Meer nog, zij moest contesteren en maatschappelijke wantoestanden aanklagen. Lang vóór het revoltejaar 1968 zongen Miel Cools, Jules De Corte en Boudewijn de Groot over een betere wereld. Deze kleinkunstmuziek viel vooral in de smaak bij een jong, geëngageerd en vooral geschoold publiek. Ongetwijfeld sijpelden deze invloeden ook door in muziek van de beginnende groepjes in Vlaanderen.

Toch bleef muziek voor de meeste tieners vanuit maatschappelijk oogpunt eerder vrijblijvend. Voor velen was het de ultieme droom om zich net als hun grote idolen vanuit de repetitieruimte in de garage thuis op te werken naar de grote internationale studio's. Velen voelden zich geroepen, weinigen werden uitverkoren. Ook in Okegem waagden velen hun kans, met wisselend succes...

MUZIEK EN VERMAAK TE OKEGEM NA DE TWEEDE WERELDOORLOG

Jozef Van der Speeten

1. De broers Van Snick

De gebroeders Julien en Armand Van Snick speelden begin de vijftiger jaren van vorige eeuw drum en accordeon op feestjes en in Okegemse cafés ter gelegenheid van de kermis. Ze traden ook op bij huwelijks- en jubileumfeesten. Door het vroegtijdig overlijden van Julien in 1953 kwam er een onverwacht einde aan het lokale succes van dit duo.

Juliaan (Julien) Van Snick werd te Okegem geboren op 21 februari 1925 als tweede zoon van Gustaaf en Maria Cosijns. Hij verliet op tienjarige leeftijd de jongensschool en ging vermoedelijk nadien naar het college van Ninove of een kostschool.

Hij huwde op 4 april 1947 te Denderleeuw met Francine Van Gijseghem die te Busigny (Frankrijk) geboren werd op 2 februari 1922. Hun dochter Odette werd in 1947 geboren te Denderleeuw waar het echtpaar verbleef. Begin 1948 keerde het gezin naar Okegem terug en ging wonen in de Leopoldstraat in huis nr. 71 waar Myriam geboren werd. Het huiselijk geluk was maar van korte duur want Julien overleed op 14 mei 1953. Francine en haar dochters Odette en Myriam verhuisden in 1958 naar de Fonteinstraat nr. 60.

Odette Van Snick trouwde in 1968 met Albert Janssens die in 1945 geboren werd. Ze bewaart nog steeds als een relikwie een prachtige foto van het jonge duo muzikanten en een dik schrift waarin haar vader de teksten van de liedjes noteerde die het duo speelde tijdens de feesten. Hierover wat meer uitleg.

Het schrift is gekartonneerd en bevat niet minder dan 110 "Vlaamsche Volksliederen" die gezongen werden vóór en na de Tweede Wereldoorlog.
Opmerkelijk is dat Julien zijn werk op de eerste pagina begint met de letters A.M.D.G. (Ad Majorem Dei Gloriam) wat in het Nederlands betekent "Alles tot meerdere eer en glorie van God". Deze spreuk moest in de katholieke scholen (colleges) geschreven worden als aanhef van een huistaak. Op de eerste pagina staat zijn naam vermeld, de titel van het werk en het adres van de schrijver. Hij verbleef dus in Denderleeuw en het werk moet begonnen zijn in 1947.

Hij schreef die teksten van Vlaamse liederen met de pen in zwarte inkt en de titels van de liederen noteerde hij in rode inkt. De laatste dertig liedjes zijn waarschijnlijk niet meer door Julien geschreven want het is een ander handschrift.
Als we de teksten overlopen valt het ons op dat heel wat liedjes ons nog bekend voorkomen. Andere liedjes zijn geen "schlagers" maar zijn liedjes die gezongen werden door "straatzangers" die over een of andere actualiteit zongen en de teksten ronddeelden die op vliegende blaadjes gedrukt stonden b.v. het Vluchtelingslied (mei 1940) - Ze zijn de pijp uit (einde oorlog).

Hij begon zijn liederenbundel met "Het plekje bij de molen" en eindigde met "Moesje, toe geef mij een speelbal" Odette gaf ons de toestemming dit schrift te kopiëren en het werk staat nu in de bibliotheek van Heemkring Okegem waar het kan geraadpleegd worden.
Vermelden we nog dat Francine Van Gijsegem overleed op 2 januari 2006. In bijlage vindt u de titels van de "Vlaamsche liederen".

Armand Van Snick werd te Okegem geboren op 29 september 1929. Na zijn eerste communie belandde hij in 1936 in de gemeenteschool waar hij tot 18 juli 1943 de lessen volgde. Vanaf zijn veertiende jaar was hij werkzoekend en

kreeg de kans zijn loopbaan als metaalarbeider te beginnen. Hij voelde zich als knaap ook aangetrokken tot accordeonmuziek en volgde les bij een vriend-accordionist te Liedekerke.
Toen hij voldoende "geschoold" was vormde hij met zijn broer Julien een duo dat enkele jaren muziek en plezier bracht op feesten. Na de dood van zijn broer Julien (1953) trad hij niet meer op en huwde op 13 april 1956 te Liedekerke met Antoinette Deneef die op 29 januari 1930 te Liedekerke geboren was.

In 1957 kwamen de jonggehuwden naar Okegem en gingen zich vestigen in het ouderlijk huis in de Leopoldstraat. Het gezin werd gezegend met twee meisjes waarvan Marie Louise nog te Okegem woont. Haar zus Carine verhuisde naar Pamel. Zij bewaart nog de accordeon van haar vader.
Armand overleed op 3 maart 2004 en zijn vrouw verblijft nog steeds in het huis waar ze bijna een halve eeuw samen leefden.

Hierna volgen de titels van hun repertoire. Een gelegenheid om nog je kennis van de vroegere succesliedjes te testen.

- Het plekje bij de molen
- Twee Oogen zo blauw
- Ik ben in Parijs geweest
- Het huisje bij den toren
- Speelt het Hoempa-orkest in het straatje
- Kom aan mijn hart, Marietje
- In je oogen staat geschreven (Willy Derby)
- Ik heb een huis met een tuintje gehuurd
- De stervende Jood (wijze Valse Musette)
- Bel Ami
- Vannacht als de bloemen droomen
- Roos Marie
- Muziek, muziek, muziek
- Geef acht bij een fox-trot

- Waarom niet, Mademoiselle
- Vluchtelingslied (wijze Neem mij met u mee, matrose)
- Op een avond in Mei
- Ik dans met jou door de Hemelpoort mee
- Suzanne, Suzanne
- Ge hebt een hart van goud
- 'k Heb steeds aan u gedacht
- 'k Wacht op jou
- Monte Video
- Waarom wou jij van mij noch van mijn liefde weten
- Daar houd ik van
- Ik zoek een meisje
- Heide wistka
- Stotterliedje
- Treur dan maar niet
- Charel es zat
- Ik weet een aardig huisje
- Als de herinnering
- Witte rozen
- Ik heb een spijker in mijn schoen
- Breng eens een zonnetje onder de Menschen
- Rats, kuch en boonen
- Schenk mij uw glimlach, Maria
- Reginella
- Luistert lieve pop
- Een mooie nacht wordt altijd verwacht
- Lili Marleen
- Le premier Rendez-vous
- Madelein
- De Tafel klopt
- De roos van Honolulu
- 'k Ben alleen, alleen
- Door de nacht klinkt een lied
- Van acht uur tot acht

- Dag schatteboutje
- Ik loop hier zoo
- Lente in Wien
- Maria
- Hocus, pocus-pas
- Als sterren flonkerend aan de hemel staan
- Ik hou van de vrije natuur
- Oh Marie, oh Marie
- Heimat uwe sterren
- Dan is't kermis
- Nu zal je altijd bij mij zijn
- Aurora
- Oei, oei, oei, m'n Schattebout
- O, mijn Loulouken
- Bonsoir, Cherie
- Ouwe taaie
- Het gaat alles voorbij
- Hei, hei meisjelief
- Als ik groot ben lieve moeder
- Je bent met goud niet te betalen
- Een heel klein huisje met een tuintje
- Als op Capri de rozentuinen bloeien
- Ka, ka, Katarina
- Zonnig Madeira
- Ik droom van liefde
- Twee blauwe oogen
- Veel mooier dan het mooiste schilderij
- Ik wil alles voor je doen
- Angelina
- Die oogen van jou
- Irene, Irene
- Meisje met je stoute kijkers
- Amor, Amor
- Met jou is de wereld veel mooier

- Ze zijn de pijp uit
- De Spirou-dans
- Noodlot
- Si, si, si, Senorita
- Chic tot Chiquito
- Suzanna
- Het sprookje is uit
- Aan den oever van de Schelde
- 'k Heb jou gekust in Honolulu
- Waarom toch zo jaloers
- Het Cafeetje
- Zomernachtdroom in Santa Maria
- Amor en maneschijn
- Ik zing voor de maan
- Land van Pateekes en Frit
- Aan het strand, stil en verlaten
- Bel me even op
- Benelux
- De vissers van Capri
- Koetje – Boe
- Op de woelige baren
- 'k Zie zo geren m'n duivekot
- Als de klok van oud uit Muiden (Visserslied)
- Voor een kusje van jou
- Bouketje Rozen
- Misschien, misschien
- Moesje toe geef me een speelbal
- Aan het Noordzeestrand

2. De broers De Boitselier – John & Jimmy – The Twins[1]

Marc en Julien De Boitselier, de tweelingbroers, werden te Ninove geboren op 3 augustus 1958 als zonen van Willy en Diane Van Snick die de zus was van Julien en Armand. Willy en Diane huwden te Okegem op 10 februari 1956. De zangloopbaan van de tweeling begon op jeugdige leeftijd in 1973 toen ze deelnamen aan een zangwedstrijd die doorging te Aalter. Ze behaalden er een mooi resultaat dank zij de goede begeleiding van de groep de "Moondogs"
Nog datzelfde jaar mochten de gebroeders optreden met het orkest van Paul Severs die te Ninove een bal verzorgde in zaal Roxy.

In maart 1974 waren ze finalisten van de zangwedstrijd die te Okegem in zaal Rio plaatsvond. Dat was pas het begin van hun succes. De gebroers Marc en Julien traden verder op met de artiestennaam John en Jimmy en gaven hun eerste fanbal in oktober 1974 in een dancing te Pamel waar ook Zwarte Lola van de partij was.

Vanaf 1976 traden John en Jimmy op met de tweelingzussen Dianne en Myriam Baeyens van Ninove. Ze hadden het duo leren kennen op de zangwedstrijd die te Haaltert gehouden werd in 1975. Het kwartet had The Twins als artiestennaam gekozen. Na drie jaar succesvolle optredens traden ze in 1979 in het huwelijk.

Een artikel in de pers gaf in 1979 een goede beoordeling van hun prestaties. Het luidde als volgt: "*De gebroeders De Boitselier traden op met een routine en plankenvastheid alsof ze gans hun leven nooit wat anders gedaan hadden. Toen ze in 1976 bijgestaan werden door hun tweeling-echtgenoten konden we niet meer uitmaken welke tweelingzus bij welke tweeling-*

---

[1] Hartelijk dank aan onze zegspersoon Marc De Boitselier.

broer hoorde. Hun voorstelling en timing waren echter zonder vergelijking"

Het succes van The Twins ging in de jaren tachtig onverminderd voort. Ze traden elk jaar met veel succes op bij het feest van "Gates Europe" te Erembodegem.
In april 1985 behaalden ze een tweede plaats in een zangwedstrijd die te Aalst gehouden werd. Vanaf de jaren negentig verminderde hun activiteit en traden alleen Marc en Julien nog samen op.

3. The Moondogs I[2]

Een vijftal vijftienjarige Okegemse jongens die in de ban waren van de Engelse en Amerikaanse zangers vatten in 1966 het plan om een groep te vormen en op te treden voor het grote publiek als beatorkest.
Waarschijnlijk hadden ze zich met hun spaarcenten een gitaar aangeschaft en begonnen samen te oefenen. Na veel getwist kozen ze als naam The Moondogs. Onder die naam traden namelijk The Beatles eerst op.

The Moondogs van Okegem in zijn eerste samenstelling bestond uit volgende jongens: Jan Vernaillen, Luc en Marc De Dier, Herman Staels en Johny D'Hondt. Na enkele maanden geoefend te hebben in de garage van Etienne De Dier hadden ze een mooi repertorium klaar gestoomd. Her waren vooral de nieuwste hits van die tijd o.m. van St. Francisco, Dandy, The Shadows en vele andere.

Ze traden het eerst op als proef op het bal dat gegeven werd door de Civiele Bescherming en dit na de Swinging Jaguars. Ze hadden veel succes en kregen veel fans.

---

[2] Hartelijk dank aan Eric Vernaillen die heel wat nuttige gegevens doorspeelde.

The Moondogs I
staande: Jan Vernaillen, Marc De Dier, Herman Staels
knielend: Luc De Dier, Johny D'Hondt.
(foto Odette Van Snick)

THE MOONDOGS

The Moondogs II
v.l.n.r. Jan Vernaillen, Eric Vernaillen, Marc Taeleman,
Rudolf Vernailen, Hans Meganck.
(foto Rudolf Vernaillen)

Gebroeders Julien (drummer) en Armand Van Snick (accordeonist).
(foto Odette Van Snick)

John & Jimmy (Marc en Julien De Boitselier) bij een optreden.
Rechts achteraan Jan Vernaillen, guitarist

The Twins in uniform (v.l.n.r. Marc De Boitselier, Diane Baeyens,
Myrian Baeyens, Julien de Boitselier)
(foto's Marc De Boitselier)

Hun eerste groot optreden was op oudejaarsavond 1966 in zaal Belvedere te Meerbeke. 1967 was werkelijk een succesjaar er waren een zeventigtal optredens in Vlaanderen en Wallonië en ze behaalden vele ereplaatsen op wedstrijden voor orkesten. Hun laatste optreden gebeurde na het Driekoningenbal dat te Denderwindeke plaats had. Dit was het einde van een succesrijke periode.

THE MOONDOGS II

Dit artiestengroepje werd in 1975 opnieuw gevormd door een drietal Okegemnaars aangevuld met een paar jonge kerels uit naburige gemeenten. Oorspronkelijk bestond het groepje uit vijf personen onder leiding van oud-Moondogger Jan Vernaillen. De andere leden waren Eric Vernaillen, Marc Taeleman, Rudolf Vernaillen en Hans Meganck. Nadien werd de groep aangevuld met Luc Simens en Ronny Van Impe. Ze hebben opgetreden op alle grote feesten in Vlaanderen o.a. Bierfeesten en zangwedstrijden. Ze werden de begeleidingsgroep van de "Vlaamse Abba" nl. The Twins. Ze waren aanwezig op de grote Bierfeesten in Steenhuize en traden er op met Billy Walter. Mooi verzorgd waren de fanbals waar enkele honderden fans een leuke avond beleefden. Het waren voltreffers.
Spijtig dat er begin de jaren tachtig plots een einde kwam aan hun optredens. Enkele van de leden kozen een andere weg en de groep hield op te bestaan.

(wordt vervolgd[3])

[3] Alle verdere gegevens over deze en andere muziekgroepjes te Okegem worden in dank aanvaard door Jozef Van der Speeten.

DE OKEGEMSE ROOTS VAN JOHAN VERMINNEN[1]

Patrick Praet

Vlaams chansonnier Johan Verminnen behoort al jaren tot de boegbeelden van de Vlaamse kleinkunst. We kennen hem als echte *Brusselèèr* die vol liefde zingt over de hoofdstad, het artiestenbestaan en de diepe momenten van het leven. Weinigen slagen er in om het eenvoudige geluk van de mens zo treffend in liedvorm om te zetten. Met zijn boekje *Prinses van het Pajottenland* brengt hij niet alleen een ode aan zijn moeder, maar hangt hij ook een nostalgisch beeld op over de jaren 1950-1960, zijn eigen jeugdperiode.

Johans moeder werd als Elisabeth Braeckmans in 1910 in Pamel (Ledeberg) geboren. Vijf jaar voordien had haar vader Remy Braeckmans in Okegem Maria Vandeperre leren kennen. Remy was net als zijn vader kleermaker en had de stiel geleerd bij Felix Vandeperre, een bevriende kleermaker die in de Kattestraat in Okegem woonde. Hij leerde er blijkbaar meer dan alleen kleren maken, want hij viel er ook voor de charme van de dochter des huizes.
Maria Vandeperre werd in 1882 in Okegem geboren en was handschoenmaakster van beroep. Remy was normaal vrijgesteld van legerdienst, maar nam tegen betaling de plaats in van een meer fortuinlijke jongeman. Met het verdiende geld was het obstakel voor een huwelijk uit de weg geruimd. Het koppel trouwde op 3 mei 1905. Tot de Eerste Wereldoorlog verliep het leven vrij rimpelloos voor het jonge gezin. Remy zette zijn stiel van kleermaker verder en ging wonen in een comfortabel

---

[1] VERMINNEN Johan, *Prinses van het Pajottenland*, Leuven, Uitgeverij Van Halewyck, 2003, 169 p. Zie de foto van Maria Van de Perre op de voorpagina.

huisje boven op de Puttenberg. De oorlog verstoorde het geluk. Om in deze moeilijke periode de eindjes aan elkaar te knopen, ging Remy elke dag naar de steenkoolmijnen in Charleroi werken. Maria Vandeperre moest het daarom vaak zonder haar man stellen. Na de oorlog keerde Remy terug naar zijn vroegere stiel en het leven hernam zijn gewone gang.
Het gezin werd in deze periode uitgebreid tot negen kinderen (vijf zonen en vier dochters). Elizabeth was het derde kind in de rij. Zoals de meeste kinderen van haar tijd verliet zij op 14 jaar de school. Dit gebeurde enigszins tegen haar zin want eigenlijk wilde zij onderwijzeres worden. Op die manier kwam zij als dienstmeisje bij de familie Marievoet in Brussel. Deze welgestelde familie had een buitenverblijf in Wemmel en Elizabeth verhuisde dan telkens mee. Het was ook daar dat zij Jan Verminnen, een jonge mechanicien, leerde kennen met wie zij in 1936 trouwde. Jan en Elizabeth kregen vijf kinderen. Eén daarvan was Johan.

Johan Verminnen schreef *De prinses van het Pajottenland* naar aanleiding van de 93ste verjaardag van zijn moeder in 2003. Het boek is in meerdere opzichten bijzonder. Verminnen brengt een hommage aan zijn moeder, maar vervalt nergens in sentimentaliteit of idolatrie. Met kleine herinneringen en wat humor schildert hij een liefdevol portret van zijn moeder. Zonder veel grote woorden beschrijft hij haar onverdroten inzet voor het gezin en haar dankbaarheid voor het leven.
Het boekje slaagt er eveneens in de sfeer van de naoorlogse periode op te roepen. Verminnen heeft het over de expo van 1958, de eerste televisie, de exports? die zijn vader dronk, de jaarlijkse familiebezoeken met de tram naar Ledeberg, zijn eerste Norton-brommer, de eerste tonen van de rock-?n-roll,? Kortom, een lezenswaardig boekje. Alleen jammer dat Verminnen het spoor van Maria Vandeperre niet lang volgt. Daarom een aanvulling door de Heemkring: Maria overleed in 1975 in Pamel, drie jaar na haar echtgenoot Remy.

VONDELINGEN TE OKEGEM

Herman Brantegem

Het te vondeling leggen van een kind is heden ten dage krantennieuws en men bekijkt het terecht met verontwaardiging. In vroegere tijden was dat niet anders maar het verlaten van een kind kwam meer voor. Men hoeft maar eens de archieven van de O.C.M.W.'s door te nemen om te zien hoeveel ongewenste kinderen ter wereld kwamen die nadien om een of andere reden te vondeling werden gelegd.

Het aantal te vinden gelegde kinderen werd beïnvloed door sociale omstandigheden zoals hongersnood, epidemieën, voorbijtrekkende legers, enz. Dat de armoede de voornaamste oorzaak was is een feit. In perioden van crisis betekende een mondje minder aan tafel immers een aanzienlijke verlichting voor het gezinsbudget.

Een te zware sociale druk, samen met een overdreven kinderlast lijken de aanleiding zijn geweest om zich in bepaalde gevallen van zijn kinderen te ontdoen. Vondelingen kwamen vaak ter wereld als zwakke kinderen en hun overlevingskansen waren gering. De enkelen die in leven bleven, restte meestal niets anders dan met de ondankbaarste jobs tevreden te zijn. Bovendien werden ze, gezien de bijzondere namen die ze vaak droegen, er dagelijks aan herinnerd tot het ongewenste deel van de maatschappij te behoren. De aangewezen weg voor vondelingen die het er heelhuids vanaf brachten, was een plaatsing in een pleeggezin. In sommige pleeggezinnen werden de kinderen als een eigen kind behandeld maar meestal werden de kinderen uitbesteed als waren het slaven om meer op te brengen dan hun kosten van onderhoud.

Vondelingen vinden men tot in de Oudheid terug, denken we maar aan het verhaal van Mozes, Romulus en Remus, de stichters van Rome. In de Middeleeuwen waren

de plaatselijke hospitalen van de steden de opvangcentra van de verlaten kinderen. Rond 1800 steeg het aantal vondelingen spectaculair. Een verklaring voor die stijging zou kunnen liggen in het feit dat de overheid zich in de 19e eeuw soepeler opstelde en het te vinden leggen van een kind als een kleinere kwaal (minder schadelijk dan kindermoord of abortus) aanzag. Vondelingen en verlaten kinderen stonden niet langer buiten de wet. Ze werden als natuurlijke kinderen in de bevolkingsregisters ingeschreven. In de steden zorgde de overheid voor de nodige opvangcentra. Het zijn de vondelingentehuizen met de gekende vondelingenschuiven. De vondelingen kregen er de eerste zorgen en werden na enkele dagen op kosten van de gemeenschap, bij een voedster op het platteland ondergebracht.

De ambtenaar die het kind inschreef in de registers liet zich vaak inspireren door de omstandigheden waarin het kind gevonden werd. Hij noteerde de vinddatum en - uur, de vindplaats, de kleren die de vondeling aanhad en eventuele herkenningstekens die de moeder had aangebracht om later in betere tijden haar kind terug te krijgen. Die tekens waren soms een Paternoster, een geschreven biljet, dikwijls ook een prentje in twee gesneden. De andere helft behield de moeder als bewijsstuk. Soms bracht men een lapje stof aan.
Het gebeurde dat de ouders hun kind terug gingen vragen en daarbij was het herkenningsteken, gevonden op de vondeling, van groot belang. Soms moesten de ouders vaststellen dat het kind reeds overleden was.

De kinderen werden meestal gelegd op plaatsen waar de kans om ze te vinden groot was zoals in het portaal van een kerk, langs een weg waar veel volk passeerde, aan een herberg enz. De vindplaats bepaalde vaak de naamgeving van de vondeling maar ook de herkenningstekens en de kledij hadden een invloed op de naamgeving.

We vonden de volgende gegevens over vondelingen te Okegem[1]:
Lievens Cornelis leefde te Impegem met zijn gezin en hield Brusselse vondelingen om op te voeden. Lievens Cornelis werd geboren te Impegem en gedoopt te Okegem op 19 mei 1752. Hij was een eerste maal gehuwd met Barbara De Wolf uit Sint-Katherina-Lombeek. Na het overlijden van zijn vrouw in 1785 huwde hij een tweede maal met Maria Anna Van Den Borre op 24/5/1785. Tot 1802 behoorde het gehucht Impegem kerkelijk tot de parochie Okegem (dopen, huwelijken en begrafenissen staan in de parochieregisters van Okegem).
Stalleken Gaspart was een Brusselse vondeling die in Impegem bij Cornelis Lievens ter voeding was uitbesteed. Hij stierf in de woning van Cornelis Lievens op 17 januari 1796.

Flet Martina was eveneens een Brusselse vondelinge die opgenomen was in het gezin Lievens en stierf te Okegem op 26 januari 1796.

De Backere Egbertus staat beschreven als vondeling en huwde te Okegem op 26 mei 1665 met Petrina Rubbens uit Erwetegem. Getuigen bij het huwelijk waren Passchasius De Poorter en Petrus Vernaillen.

Van onder de Heusen Joannes werd gevonden en gedoopt te Okegem op 24 juni 1657. Zijn naam kreeg hij omdat hij gevonden werd onder de eusie van een huis. De eusie (nesendrup) is het over de muur uitstekend gedeelte van een

---

[1] VAN ISTERDAEL Herman, *Families en personen te Okegem 12e eeuw - 1900 en Impegem 17e eeuw – 1804,* Aalst, Vlaamse Vereniging voor Familiekunde – afdeling Aalst, 2003.

dak waarvan de regen afdruipt (de onderkant van de muren was geteerd om ze voor de drup van de eusie en de opspattende regen te beschermen)

Van De Triepen Joanna Catharina[2] werd gevonden op 18 oktober 1810 om 7 uur 's morgens op het wegeltje van Okegem naar Denderhoutem in het veld genaamd "De Triepen" door Adriaan De Brabanter en Petrus De Clerck beiden landbouwers. Er waren geen merktekens, briefje of voorwerpen die aanleiding gaven voor enige identificatie. Catharina Snoeck, echtgenote Jan Neuckermans, heeft het kind naar het burgerlijk hospitaal te Ninove gebracht. Latere gegevens of zij te Ninove gehuwd is of gestorven zijn er niet gevonden. Burgemeester Joannes Hendrickx heeft haar dan naar de vindplaats "De Triepen"[3] genoemd.

We vonden eveneens de naam van een vrouw die zelf een kind te vondeling legde. Livina Bernaerts gestorven te Okegem op 1 december 1750 werd op 16 oktober 1702 door de leenmannen van de burcht van Liedekerke voor 10 jaar verbannen werd uit de jurisdictie van Liedekerke-Denderleeuw wegens "ongebonden en schandeleus leven". Ze had een kind met Petrus De Brabanter, een ongehuwde jonge man, en had dit kind te vondeling gelegd eerst te Baardegem en nadien te Brussel. Ze moest het kind terughalen, de proceskosten betalen en één uur aan de schandpaal staan.

---

[2] VAN ISTERDAEL Herman, *Vondeling te Okegem*, in: *Mededelingen Heemkring Okegem*, jaargang 1976, nr. 1 en 2 p. 36.

[3] De Triepen: plaatsnaam voor het gebied gelegen tussen de Beek en de Aalstersesteenweg.

BELGIË HEEFT ONS NIETS MEER TE BIEDEN[1]

Jan Muylaert

Meer dan twintig jaar hebben Roger De Dier en Jacqueline Haelterman ons land verlaten maar Jacqueline denkt nog dikwijls aan haar geboortestad Ninove. Het paar leeft nu in Mexico. We komen niet meer terug. Het is te koud in België, zegt ze.
Bijna een kwarteeuw nadat ze ons land verliet, doet Jacqueline Haelterman (72) van zich spreken. Op haar weblog vertelt ze met veel vuur en een vleugje romantiek over haar leven als kind in Ninove. Haar meeslepende verhalen lezen als een boek. Veel tijdsgenoten zien door de ogen van Jacqueline de stad zoals ze decennia geleden was. Alsof de tijd heeft stil gestaan.

Het echtpaar De Dier-Haelterman woont anderhalf jaar in het Mexicaanse Merida, de hoofdstad van Yucatan. Het verblijf bevalt ons heel goed. Mexicanen zijn hartelijke mensen. Het verschil met de Latijnse cultuur is bijzonder groot, zegt Jacqueline aan de telefoon vanuit Merida.
Over ons land hebben ze gemengde gevoelens. 'We huurden een huis op de hoek van de Burchtstraat en de Oudstrijdersplaats. We hadden er een textielzaak van begin 1956 tot eind 1961. De eigenares verkocht het huis aan de stad Ninove, die plannen had om de Centrumlaan aan te leggen. Het was het stadsbestuur dat ons de aangetekende brief zond dat we moesten verhuizen. Onze zaken gingen goed, en we zochten iets om te huren, of uiteindelijk een huis te kopen in

[1] Roger De Dier is van Okegem afkomstig en is de broer van Etienne De Dier op het Dorp (red.). Met dank aan Jan Muylaert die de bijdrage eerder publiceerde in "het Nieuwsblad".

het centrum of er toch niet te ver van. Maar op dat ogenblik was er heel weinig voorhanden. In normale omstandigheden zijn er wetten om te zorgen dat er schadevergoedingen zijn. De stad wou niets vergoeden. We zijn naar het gerecht gestapt. Het bedrag dat we uiteindelijk kregen was net genoeg om de spotlampen te betalen. Het werk van 6 jaar werd teniet gedaan, we moesten opnieuw beginnen. Maar uiteindelijk was het een mijlpaal, die ons leven gemaakt heeft tot wat het nu is, zegt Jacqueline.

Ook hun afscheid van België gebeurde in dramatische omstandigheden. We hadden een zaak in de Aalsterse Nieuwstraat. Carini was de naam, een van de eerste boetieks in de stad. We hebben de winkel gesloten in 1984. Daarna zouden we ons in een zonnig land vestigen. Voor een lange of een korte periode, waar ergens? Niets stond vast. We twijfelden. Tot er iets bijzonder ergs gebeurde in de familie. Onze zoon Nico verongelukte op de pas aangelegde expresweg tussen Aalst en Ninove. Amper 24 jaar was hij. Dit drama gaf een wending aan ons leven. Twintig jaar hadden we in Aalst een zaak gerund, maar mijn hart lag niet in de ajuinstad. Chris, onze andere zoon, had gekozen voor een bestaan in het buitenland. Hij werkte als kunstschilder en binnenhuisarchitect in Canada. De keuze was meteen gemaakt: we verhuisden naar Noord-Amerika.

Jacqueline en Roger woonden 10 jaar lang in Canada. Canada is een prachtig land. We leefden ook 2 jaar in Toronto, maar het was er 's winters te koud. Daarna trokken we naar het warme Texas waar we 9 jaar woonden in Austin, waar Chris een hotel had. We staken een handje toe. Chris verblijft nu nog in Austin als kunstschilder.

Uiteindelijk zijn we in Merida beland. Niettegenstaande het tropische klimaat en aanzienlijke cultuurverschillen zijn hier en daar aspecten die dichter bij de Europese cultuur aanleunen dan we konden vermoeden. De keuken van Yuca-

tan gelijkt hier en daar op de onze. Ik combineer de Vlaamse met de locale keuken. Soms staat er zelfs bloemkool op het menu.

Het koppel voelt zich thuis in Merida. Het is al 10 jaar geleden sinds ons laatste bezoek aan België. We verdragen de koude niet meer. Vooral mijn man wil niet meer terug. Hij is 80 en ziet op tegen de vermoeiende reis. Ik besef dat Vlaanderen intussen fel veranderd is. Niet altijd in de positieve zin. Daarom koester ik mijn herinneringen als kind in Ninove, zegt Jacqueline.

HET DONDERGLAS

Herman Brantegem

Het weer heeft altijd een grote invloed gehad op de menselijke bedrijvigheid. De mens is er altijd afhankelijk van geweest. Reden genoeg dat hij door de eeuwen heen met allerlei middelen het weer trachtte te voorspellen en in bepaalde gevallen zelfs te beïnvloeden.
Uit het gedrag van sommige diersoorten kon hij weersveranderingen afleiden. Hijzelf voelde ook met zijn lichaam bepaalde klimatologische verschijnselen aan. Daarnaast had hij nog andere mogelijkheden tot zijn beschikking waarmee hij het komende weer kon voorzien? zoals de vorm van de wolken, windrichtingen enz. Veel van die voortekens worden op de dag van vandaag op een meer wetenschappelijke wijze gebruikt om het weer te voorspellen.

Uiteraard zijn ook de heiligen die als echte weermakers beschouwd worden. Denken we maar aan de heilige Clara die voor mooi weer diende te zorgen. In hoeverre al deze middelen doelmatig waren, laten we hier buiten be-

schouwing. In deze bijdrage gaat onze aandacht naar een instrument dat als het ware de voorloper van de huidige barometer mag genoemd worden. Enkele maanden geleden werd ik de trotse bezitter van dergelijk instrument en vond het passend eens de aandacht te schenken aan dit volkskundig toestel.

De barometer was aanvankelijk bedoeld als een toestel om het gewicht van de lucht en de daarin optredende schommelingen aan te geven. Men dacht er destijds niet aan om met dit instrument het weer te voorspellen. In 1644 vervaardigde de Italiaan Toricelli een toestel dat de mogelijke veranderingen van de lucht aantoonde. Het was pas tientallen jaren later dat toenmalige wetenschapslui het verband legden tussen de schommelingen van de luchtdruk en het weer. In die periode bestond er nog het zogenaamde "donderglas", een instrument waarvan de werking op hetzelfde principe van de luchtdrukschommelingen berustte. Wegens de onnauwkeurigheid van dit weerglas kan het echter niet in de categorie van de wetenschappelijke toestellen ondergebracht worden.

Het weerglas heeft een peervormig lichaam waarvan de voorzijde bol is, terwijl de achterkant afgeplat is om tegen een vlakke wand op te hangen. Op de bolle tuit is een verticale tuit met bovenaan een opening aangezet. Er is slechts één opening aan namelijk aan deze tuit. Onderaan is een massieve knop aangebracht en bovenaan is een massief cirkelvormig ophangoog aangebracht. Als versiering zijn aan de zijkanten van het lichaam glazen golfbanden aangebracht. Dit zijn de zogenaamde "hanenkammen" vandaar dat men dergelijke glazen ook wel terugvindt onder de benaming "hanenkamglazen". De datering is waarschijnlijk einde 18e, begin 19e eeuw. Het glas wordt langs de tuit met water gevuld al dan niet gekleurd met inkt. De werking is op het

principe van de luchtdrukschommelingen gebaseerd: neemt de luchtdruk van buiten toe (mooi weer), dan zal het water in de tuit dalen, neemt de luchtdruk af (slecht weer), dan stijgt de vloeistof in de tuit. Zo kan bij een naderende storm het water zelfs over de tuitrand druppelen. Een dergelijk instrument is uiteraard slechts ten dele betrouwbaar daar de omringende temperatuur eveneens invloed uitoefent op het water in de fles. Om hem zo efficiënt te gebruiken hangt men hem best in een plaats waar de temperatuur vrij constant is. Het "donderglas" is in feite geen volwaardige barometer omdat het geen schaalverdeling heeft.
Wie de uitvinder van dergelijk glas is, zal men wellicht niet meer kunnen achterhalen maar een aantal elementen wijzen in de richting van een zekere Ghijsbrecht de Donckere, een Gentenaar.
Op 20 september 1619 verscheen Cornelia Oloffs de echtgenote van Ghijsbrecht de Donckere, voor het Hoofdcollege van de Oudburg, zetelend in het Gravensteen te Gent, waar zij een uitvinding van haar echtgenoot kwam presenteren.
Met zekerheid staat vast dat ruim 20 jaar vóór de officiële uitvinding van de barometer door Toricelli, in Vlaanderen een toestel bekend was waarmee men in staat was het weer (min of meer) te voorspellen.
Het is dus niet uitgesloten dat de weerglazen in de 17e eeuw in Vlaanderen werden gemaakt maar in de 18e eeuw, 19e eeuw en zelfs de 20e eeuw is vooral Luik als productiecentrum bekend. Te Okegem vonden we geen inwoners die het donderglas kenden.

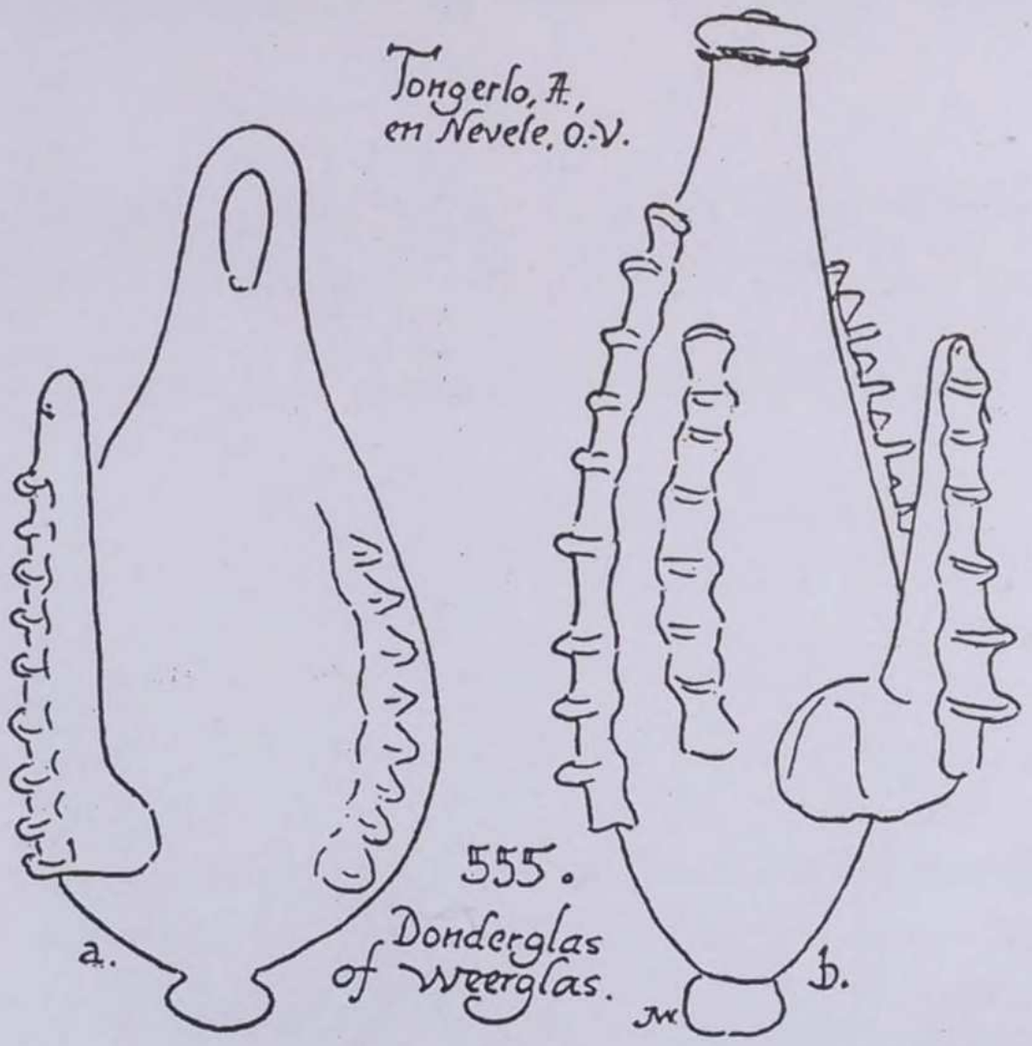

Afbeelding overgenomen uit: WEYNS Jozef, *Volkshuisraad in Vlaanderen*, 1974, p. 982.

INHOUD

De muziek vanaf 1945: een verhaal van garagestudio's en bietelmuziek 61
Patrick Praet

Muziek en vermaak te Okegem na de Tweede Wereldoorlog 65
Jozef Van der Speeten

De Okegemse roots van Johan Verminnen 78
Patrick Praet

Vondelingen te Okegem 80
Herman Brantegem

België heeft ons niets meer te bieden 84
Jan Muylaert

Het donderglas 86
Herman Brantegem